

Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
1.Mf.31.133/2021/11.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság az Ikanov Ügyvédi Iroda (Cím15, ügyintéző: dr. Ikanov Gábor ügyvéd) által képviselt **Felperes1** (Cím2) **felperesnek** a dr. Horváth-Czinger Annamária egyéni ügyvéd (Cím16) által képviselt **Alperes1** (Cím1.) **alperes** ellen, akinek a pernyertessége érdekében a képviselő2 kamarai jogtanácsos által képviselt Alperesi beavatkozó1 (cím17) beavatkozott, baleseti kártérítés iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 24.M.70.039/2020/36. számú közbenső ítélete ellen az alperes és a beavatkozó 38. és 39. számú fellebbezése, valamint a felperes csatlakozó fellebbezése folytán meghozta az alábbi

k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és megállapítja, hogy a felperes 2015. október 7-i balesetével összefüggésben az alperest 100%-os kártérítési felelősség terheli.

A közbenső ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállás

[1] Az alperes 2015. június 1-jén vállalkozási szerződést kötött a egyéb érdekelt2. filmelőállítóval a játékfilm címe című nagyjátékfilm előállításához állatszereplők közvetítésére. A felek a szerződésben rögzítették, hogy a szolgáltató részéről a szerződés szerinti feladatokat – különösen az állatszereplők felkészítését a forgatásra, a forgatási helyszínre történő szállításukat, a forgatáson a koordinálásukat – az alperes ügyvezetője köteles elvégezni. A szerződés nem zárta ki, hogy a feladat végrehajtásához az alperes alvállalkozót, megbízottat, vagy teljesítési segédet vegyen igénybe A szolgáltató feladatai különösen az állatszereplők felkészítése a forgatásra, állatszereplők forgatási helyszínre szállítása, állatszereplők koordinálása a forgatáson. A felek 2015. szeptember 5-én a szerződés 4.2. pontját kiegészítették azzal, hogy a forgatás során plusz macskákra van

szükség (a statisztaközvetítő cég nem talált elég macskatulajdonos statisztát), így ezeknek az állatoknak a közvetítését a szolgáltató kiszámlázhatja a megbízó felé.

[2] A macskás jelenet felvételét megelőzően az alperes ügyvezetője megkérte az egyik ismerőst, hogy keressen olyan embereket, akik értenek az állatokhoz és van kedvük a forgatáson részt venni. Az ismerős a felperest ajánlotta, az alperesi ügyvezető közölte, hogy a forgatási napra 20.000.- forintot tud a felperesnek fizetni. A felperesnek a forgatáson korhű – hosszú földig érő szoknyából és hozzá tartozó felsőből, valamint magassarkú cipőből álló – öltözetet kellett viselnie, ezért a forgatás előtt pár nappal a felperes ruhapróbán vett részt. A felperest tanú szállította autóval a forgatás helyszínére a forgatás napján, 2015. október 7-én. A felperes ekkor találkozott az alperesi ügyvezetővel, aki elmondta, hogy a felperesnek a macskákat az alagsorból kell felhoznia és be kell mennie a jelenetbe. Ezt követően a felperest az öltöztetőkhöz irányította. A ruha felvételekor a felperes észlelte, hogy az hosszú, ezért az öltöztető feltűzte és felhívta a felperes figyelmét, hogy ha nem tud benne közlekedni, menjen vissza. Tájékoztatta továbbá a felperest a ruha viselési módjáról és felhívta a figyelmét arra, hogy az abban való közlekedés balesetveszélyes lehet. A felperes – bár észlelte, hogy a ruhában a mozgása akadályozott – nem ment vissza az öltöztetőhöz javítást vagy kicserélést kérni.

[3] Jelzésre a felperes és munkatársai elindultak az alagsorba vezető lépcsőn, hogy felvegyék a macskákat, a felperes ekkor rálépett a ruhájára, elvesztette az egyensúlyát és legurult a kb. 18 fokból álló lépcsőn, a fejét, a hátát és a csípőjét beütötte. Ezt követően a felperes felállt és egy macskával a kezében bement a jelenetbe, ahol rosszul lett, ezért mentőt hívtak. A felperesnél 2016. február 24-én porckorongsérvet állapítottak meg, ami miatt megműtötték, 2016. május 24-én pedig nyaki gerincsérvet.

[4] Az illetékes kormányhivatal 2017. április 28-án az alperessel, mint munkáltatóval szemben, megindította a munkavédelmi eljárást, majd 2017. július 6-án hozott határozatában a felperes és az alperes közötti munkavégzésre irányuló jogviszonyt szervezett munkavégzésnek minősítette.

Kereset és érdemi ellenkérelem

[5] A felperes pontosított kereseti kérelmében 5.000.000.- forint sérelemdíj, 14.951.670.- forint lejárt kártérítési járadék (1.500.000.- forint gyógyszer, vitamin költség, 6.641.130.- forint háztartási-, házkörüli-, kerti kisegítő költség, 1.500.000.- forint közlekedés, kísérő költsége és 5.310.540.- forint jövedelem veszteség) és kamatai, 2020. január 1-től véghatáridő nélkül havi 30.000.- forint gyógyszer, vitamin költségpótló járadék, havi 81.000.- forint háztartási, házkörüli és kerti kisegítő többletköltsége, havi 30.000.- forint közlekedés és kísérő többletköltsége és havi 131.215.- forint jövedelempótló járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[6] Hivatkozásképpen előadta, hogy az alperes nem tartotta be a legális foglalkoztatás feltételeit, az egyszerűsített foglalkoztatás tényét az adóhivatalnak nem jelentette be. A felperes alkalmazására a jogszabályok megsértésével, lényegében „feketén” került sor. A felek között szóban jött létre a munkaszerződés, a szóbeli megállapodás kiterjedt a szerződés kötelező tartalmi elemeire, így a munkakörre és a munkabérre. A foglalkoztatása megfelelt a munkaviszonyra jellemző és a 7001/2005. (MK170) FMM-PM együttes irányelv szerinti szempontoknak. Jogi megítélése szerint az alperes filmipari statisztaként foglalkoztatta, melyre az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXXV. törvény rendelkezései az irányadóak. Az alperes nem tett eleget a foglalkoztatással kapcsolatos közteher fizetési kötelezettségének, de a felperest munkavédelmi oktatásban sem részesítette. A ruha megfelelőségét az alperesnek ellenőriznie kellett volna. Állította, hogy az alperes utasította a felperest, a helyszínen tudta meg, hogy a macskák az alagsorban vannak. A baleset munkahelyi baleset volt, melynek folytán sérült a felperes egészségéhez és testi épségéhez való joga.

[7] Az alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását. Hivatkozásképpen előadta, hogy a felperes és közte munkaviszony nem jött létre, a felperes a produkció statisztájaként szenvedett balesetet. A vállalkozási szerződés alapján feladatát kizárólag az állatszereplők közvetítése képezte, statisztika közvetítéssel nem foglalkozott. A felperes saját előadása szerint is statisztaként vett részt a forgatáson. Bár a felperes az alperesi ügyvezető közvetítésével került a forgatásra, de ez részéről baráti segítség volt. A feladat ellátására a felperest nem utasította, nem is utasíthatta, a felperes részére valamennyi tárgyi feltételt, így különösen a forgatáson viselt öltözékét a produkció biztosította. Hivatkozott arra is, hogy az Mt. 166. § (2) bekezdése alapján mentesül a kártérítési felelősség alól. A felperes a produkció által biztosított ruhát viselte, abba beleszólása nem volt, így a kárt okozó körülmény az ellenőrzési körén kívül esett. Ezen túl a kárt a felperes kizárólagos elháríthatatlan magatartására okozta, a baleset ugyanis a felperes állítása szerint is azért következett be, mert a cipője a ruha aljába akadt. Amikor a felperes a feladatot elvállalta, tisztában volt azzal, hogy a kornak megfelelő, földig érő ruhát kell viselnie, a felperes a forgatás helyszínén az öltöztetőktől a megfelelő eligazítást megkapta a ruhában történő közlekedésre, és figyelmeztették arra is, hogy az abban való közlekedés balesetveszélyes lehet, így fokozottan oda kell figyelni. A felperes állítása szerint a ruha nagy volt rá, ennek ellenére – bár erre is felhívták a figyelmét – nem ment vissza az öltöztetőkhöz javítást vagy kicserélést kérni. A felperesnek szólnia kellett volna, hogy nem jó a ruha, hiszen tudta, hogy macskákat fog tartani a kezében, tehát a ruhát nem fogja tudni tartani kézzel. Hivatkozott arra is, hogy a felek között legfeljebb vállalkozási szerződés jött létre. Nem volt munkakörként történő feladatmeghatározás, az alperes a felperest kizárólag azzal bízta meg, hogy a macskák kezelésében számára egyszeri alkalommal nyújtson segítséget. Emellett nem volt a felek között alá-fölé rendeltségi viszony sem. A felperes munkavégzését nem az alperes irányította, utasította, hanem a rendező, illetőleg a rendező-asszisztens. Az alperes kizárólag a macskákat biztosította, a ruhát, a cipőt, a helyszínt, a produkció adta. Miután a ruhát nem az alperes biztosította, annak megfelelőségét sem ő ellenőrizte.

[8] A beavatkozó ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Utalt arra, hogy a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban Pp.) 4. §-a szerint a bíróságot más hatóság döntése, az abban megállapított tényállás nem köti. Hangsúlyozta, hogy két héttel a baleset előtt a felperes a kutyaival már dolgozott ugyanezen film forgatásán

vállalkozási, megbízási szerződés nélkül, ami nagyfokú hasonlóságot mutatott a perbeli esettel. Előadta, hogy a káresemény a munkáltató ellenőrzési körén kívüli, számára előre nem látható és elháríthatatlan volt. A baleset nem az alperes telephelyén történt, a filmforgatás helyszínén az alperesnek nem volt befolyása a ruhafelelősökre, illetve a forgatást irányító személyzetre, a ruhát a felperes részére a produkció biztosította. Az alperes nem láthatta előre és nem tudta elhárítani a felperes mindennapi élettapasztalatot figyelmen kívül hagyó, saját és mások testi épségét is veszélyeztető magatartását. A felperes szakszerű útmutatást kapott a kosztümös ruha biztonságos viseléséhez, megkapta a felhívást arra is, hogy amennyiben az nem megfelelő, illetőleg biztonságos, kérjen kijavítást vagy kicserélést. A felperes elismerte, hogy a ruha nem megfelelő mérete miatt abban nem tudott biztonságosan közlekedni, ennek ellenére az öltöztetőktől nem kérte a ruha kijavítását vagy kicserélését. Az, hogy tud-e a felperes biztonságosan közlekedni a korhű ruhában, döntően szubjektív kérdés, amit a felperes tudott megítélni és meg is ítélt. Ennek ellenére a mindennapi élettapasztalatot kirívóan figyelmen kívül hagyó, többszörösen ön- és közveszélyes magatartásával, önmaga idézte elő a balesetet. Állította, hogy a felperes részesült munkavédelmi oktatásban, melyet alátámaszt a produkció jogi képviselőjének tanúvallomása is.

Az elsőfokú bíróság döntése

[9] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével megállapította, hogy a felperes 2015. október 7-i balesetével összefüggésben az alperest 70%-os kártérítési felelősség terheli. Utalt a bírói gyakorlatra, mely szerint a munkaviszonnyal összefüggés akkor állapítható meg, ha a felek között munkaviszony áll vagy állt fenn, és a munkavállalót ért kár valamilyen összefüggésben áll-e jogviszonnyal [1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény 1. pont]. Azt, hogy 2015. október 7-én a felek között munkaviszony állt fenn, a perben a felperesnek kellett bizonyítania. A felperes e vonatkozásban a kormányhivatal határozatára hivatkozott. Az elsőfokú bíróság szerint a kormányhivatal határozata – a Pp. 195. § (1) bekezdésére figyelemmel – közokiratnak minősül, ami teljesen bizonyítja a benne foglalt adatok, tények valóságát. Ellenbizonyításnak a közokirattal szemben is helye van, így a kormányhivatal határozatában foglalt azon megállapítás megdöntése, hogy az alperes és a felperes között a perbeli napon munkaviszony állt fenn, az alperest terhelte. Az elsőfokú bíróság szerint ezen bizonyítás sikertelen volt, az, hogy a felperes statisztaként a produkcióval állt jogviszonyban, illetve annak létrejöttében az alperes ügyvezetője csupán közvetítő szerepet játszott, a per adatai nem támasztották alá. A gyártásvezető tanúvallomása egyértelműen cáfolta, hogy a felperest statisztaként foglalkoztatták volna a forgatáson. A tanú elmondása szerint a produkció két statisztaközvetítő céggel állt kapcsolatban, a statisztákat azok foglalkoztatták napi bejelentéssel, és az ezzel kapcsolatos dokumentumokat a produkciónál leadták, vagyis a statiszták az ezzel foglalkozó cégek közvetítésével kerültek a forgatásra. Ezt az eljárást az alperesi ügyvezető is megerősítette, aki azt is elismerte, hogy a felperes statisztaként való foglalkoztatása érdekében statiszta szervező cégekhez nem fordult. Nem volt vitatott, hogy az alperesnek statiszta közvetítésre jogosultsága nem volt, így arra sem volt lehetősége, hogy a felperest ilyen tevékenységre kiközvetítse. Az alperes és a produkció közötti vállalkozási szerződés nem zárta ki, hogy az alperes a szerződés szerinti feladata ellátása érdekében alvállalkozót, megbízottat vagy teljesítési segítőt vegyen igénybe. Az alperesi ügyvezető nyilatkozata, tanúvallomása, valamint tanú8 tanúvallomása is alátámasztotta, hogy az alperes a feladatai ellátására a felperest felkérte. Alaptalanul állította az alperes, hogy a felperes fölött nem volt utasítási joga, azt ugyanis, hogy mi lesz a felperes feladata, az ügyvezető határozta

meg. A tanúvallomások szerint a felperesnek azért kellett korhú ruhába beöltöznie, mert a jelenetben az állatokra kellett figyelnie, így adott esetben a képben is megjelenhetett. A feladat, illetve a munkavégzés helyszínének speciális jellegére figyelemmel a munkavégzést illetően nem csupán az alperes adhatott utasítást a felperesnek, de az alapfeladat ellátására, vagyis a „macskák kezelésére” az utasításadás joga az alperesnél volt.

[10] Az alperes az ellenkérelmében arra is hivatkozott, hogy legfeljebb vállalkozói jogviszony jött létre a felperes és közte, ezt azonban bizonyítani nem tudta. Amennyiben a tevékenység jellege megengedi, a felek a szerződés típusát közös akaratallal megválaszthatják. Az adott feladat ellátására a jogszabály szerződési típuskényszer nem írt elő, ezért vizsgálni kellett a felek szerződéskötési akaratát. A 2015. október 7-i forgatási napon történő munkavégzésre az ajánlatot az alperesi ügyvezető tette, azt a felperes elfogadta. A felek megállapodása a jogviszony jellegére nem terjedt ki. Kitért arra az elsőfokú bíróság, hogy a beavatkozó alaptalanul hivatkozott arra, hogy a felperes kutyáinak bérbeadása a filmhez hasonlít a perbeli esethez, akkor ugyanis a felperesnek nem volt feladata a személyes munkavégzés, ami munkaviszony esetén alapvető követelmény. A felperes feladatát és az alapbért is az alperes ügyvezetője határozta meg, a bért az ügyvezető fizette ki, polgári jogi jogviszony létrejöttét pedig semmi sem igazolta. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felek között 2015. október 7-én alkalmi munkára irányuló munkaviszony jött létre. Mivel a felperest a film forgatásán a feladata ellátása közben érte a baleset, a kára összefüggésben állt a munkaviszonyával.

[11] Ezt követően vizsgálta a bíróság az alperes mentesülési okokra való hivatkozását. Az nem volt vitás, hogy a baleset nem az alperes telephelyén történt, azt azonban az elsőfokú bíróság nem fogadta el, hogy az alperesnek a munkakörülmények befolyásolására lehetősége nem volt. Az alperesi ügyvezető a tanúkenti kihallgatásakor úgy nyilatkozott, hogy a produkcióval közösen döntöttek arról, hogy az állatokat az alagsorban helyezik el. Az alagsorba a felperesnek egy földig érő ruhában lépcsőn kellett lemennie, amiről az alperesnek nyilvánvalóan tudomása volt, így a megbotlás, elesés veszélyével fokozottabban kellett számolnia, különösen akkor, amikor a felperesnek már egy állatot is kellett a kezében tartania. Az alperestől elvárható lett volna, hogy ezen körülményeket számba véve olyan helyet biztosítsanak az állatok elhelyezésére, ami sík terepen megközelíthető, ahol egy esetleges megbotlás kevésbé súlyos sérülésekkel járt volna.

[12] Az elsőfokú bíróság nem találta megalapozottnak a felperes kizárólagos és elháríthatatlan magatartására történő hivatkozást sem. A Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban Mt.) 51. § alapján - összhangban a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban Mvt.) 2. § (2) bekezdésében foglaltakkal - a munkáltató köteles az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeit, valamint a munkavégzéshez szükséges feltételeket biztosítani. Az Mvt. 57. § (7) bekezdés a) pontja és az 55. § értelmében a munkáltató kötelessége, hogy a munkavégzés megkezdése előtt a munkavédelmi előírásokat a munkavállalóval megismertesse. A forgatás helyszínén az alperesnek lehetősége volt a munkakörülmények alakítására. Nem kétséges, hogy a munkavégzéshez használt ruhát nem az alperes biztosította és a felperes annak viselésére az öltöztetőktől megfelelő tájékoztatást kapott, ez azonban nem mentesíti a munkáltatót a munkavédelmi oktatás megtartása alól. Azt, hogy erre az alperes részéről nem

került sor, az alperesi ügyvezető elismerte, amivel megszegte a jogszabályi kötelezettségét, és ezzel közvetlenül maga is vétkesen közrehatott a baleset bekövetkezésébe. Ezért a felperes kizárólagos és elháríthatatlan magatartására az alperes alappal nem hivatkozhat.

[13] Az elsőfokú bíróság szerint ugyanakkor a beavatkozó alappal hivatkozott arra, hogy a kárt részben a munkavállaló vétkes magatartása okozta. A bírói gyakorlat szerint önmagában egy akaratlan mozdulat nem minősíthető vétkesnek. A felperes balesete azért következett be, mert a munkavégzéshez viselt földig érő ruha aljára lépett, mely kármegosztásra alapot még nem adna. A felperes gondatlansága azonban megállapítható az alábbiakra tekintettel: a felperes tisztában volt azzal, hogy a forgatási napon milyen öltözetet kell viselnie és arról is tudomása volt, hogy földig érő ruhában az alagsorba kell lemennie. A felperes maga adta elő, hogy a ruha felvételét követően észlelte annak nem megfelelő méretét és azt, hogy balesetveszélyes benne a közlekedés. Az öltöztetők arra is felhívták a figyelmét, hogy ha gondot okoz a mozgás a ruhában, menjen vissza hozzájuk. Mindezek ellenére a felperes saját elhatározásából kezdte meg ilyen körülmények között a feladat végrehajtását. Az, hogy a felperes a ruha aljára rálépett, igazolja, hogy nem tartotta be az öltöztetők azon figyelmeztetését, hogy járás közben a ruhát emelje meg. Így a felperes magatartása legalább gondatlan volt. A bírói gyakorlat szerint a kármegosztás helyes arányának kialakításánál a kiindulópontot a munkáltató felelőssége jelenti, ennek nyomatakát fokozza a munkáltató esetleges vétkesége, ezt kell egybevetni a munkavállaló vétkes közrehatásával (BH2009.123.). A perbeli esetben a munkáltató terhére esett a munkavégzés körülményeinek nem megfelelő kialakítása, a munkavédelmi oktatás, különösen a feladat végrehajtása során jelentkező veszélyekre való felhívás elmaradása, a felperes vétkes magatartásának minősült a ruha viselésével kapcsolatos szabályok megszegése. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperest 70%-os kártérítési felelősség terheli.

Fellebbezés és ellenkérelem

[14] Az ítélet ellen az alperes és a beavatkozó fellebbezést, a felperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő.

[15] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen kérte a közbenső ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan a közbenső ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára. Hivatkozásképpen előadta, hogy a felek között nem jött létre munkaviszony és alkalmi munkára irányuló munkaviszony sem. Az alperes jogviszony hiányában a felperes munkaviszonyát az illetékes szervnek nem jelentette be, így a törvényi feltétel hiányában alkalmi munkavégzés keretében nem alkalmazhatta a felperest. Az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXV. törvény (a továbbiakban: Efo tv.) 3. § (1) és 11. § (1) bekezdése alapján alkalmi munkára irányuló jogviszony kizárólag abban az esetben jön a felek között létre, ha a munkaviszony az illetékes állami adóhatóság részére bejelentésre kerül. Ezen túl előadta, hogy a munkaviszony meghatározó jellemzői, az elsődleges és másodlagos ismérvek hiányoznak. Az alperes kizárólag egy alkalommal szólt a felperessel közös ismerősének, hogy a produkció részére statisztára van szükség. Amennyiben a felek

között jogviszony jött is volna létre, úgy – miután nem rendszeres jellegű volt – nem tekinthető munkaviszonynak. Hiányzott továbbá a munkaviszony megállapításához szükséges szigorú alá-fölérendeltség, a munkáltatót megillető irányítás és utasításadási jogkör, valamint a munkakörként történő feladatmeghatározás. Állította, hogy az alperesnek nem volt utasításadási joga a felperes vonatkozásában, a felperesnek az utasításokat a produkció adta. Az alperes 2015. október 7-én kizárólag az általa biztosított állatok vonatkozásában adhatott tájékoztatást, utasítást azon filmszereplők részére, akik állattal szerepeltek a jelenetben. Az alperes így nem kizárólag a felperesnek mondta meg, hogy hol vannak a macskák, illetve hogyan kell tartani a macskát, hanem valamennyi filmszereplő részére, így ebben a tekintetben valamennyi szereplő részére utasításadási joggal rendelkezett. A felperes az utasításokat a produkciótól kapta, melyet a felperes személyes nyilatkozata, tanú8 tanúvallomása és a produkció által kiállított írásbeli nyilatkozat is alátámaszt. Nem az alperes biztosította a munka elvégzéséhez szükséges eszközöket és erőforrásokat, az alperes ugyanis kizárólag a macskákat biztosította a produkcióhoz, a korhű jelenethez szükséges ruhát, cipőt, valamint a helyszínt a produkció állta. A felperes nem a macskával kezében szenvedett balesetet, tehát nem az alperes által biztosított „munkaeszköz” okozta a balesetet, hanem a produkció által biztosított munkaruha.

[16] Állította, hogy a korhű ruha viselése vonatkozásában a munkavédelmi oktatást a produkció valamennyi statisztá részére megtartotta, ő maga nem is tudott volna munkavédelmi oktatást adni a felperesnek. Ezenkívül a korhű ruha viselésének szabályairól a forgatás helyszínén jelen lévő öltöztetők minden beöltözött szereplőt tájékoztattak. A bizonyítási eljárásban továbbá nem sikerült tisztázni, hogy a felperes konkrétan milyen munkakört látott el a forgatáson. A felperes mind a hatósági, mind a peres eljárásban statisztaként definiálta magát és ezt tanú8 tanúvallomása is megerősítette. Kizárólag a gyártásvezető nyilatkozott úgy tanúvallomásában, hogy véleménye szerint a felperes nem statisztá, hanem állatgondozó volt, mellyel szemben állt az alperes volt ügyvezetőjének tanúvallomása. Mindezek alapján megállapítható, hogy a felperes a forgatás napján nem mint állatgondozó, hanem mint statisztá dolgozott. Az elsőfokon eljáró bíróság álláspontja, mely szerint a vállalkozási szerződés alapján az alperesnek lehetősége volt a munkaviszony keretében statisztát alkalmazni, nem valós. A szerződés szerint ugyanis a szerződésben vállalt feladatokat kizárólag az alperes gazdasági társaság ügyvezetője köteles elvégezni és kizárólag akkor vehetett volna igénybe az alperes alvállalkozót, megbízottat, teljesítési segédet, ha ezt a produkció felé írásban jelzi, ilyen bejelentéssel azonban nem élt. A bizonyítási eljárás iratanyagából megállapítható, hogy az alperes nem volt jogosult statiszták közvetítésére.

[17] Előadta, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, hogy a felperes esetlegesen más jogviszony keretében (vállalkozói, megbízási) elláthatta-e a feladatát. Ennek a kérdésnek a tisztázására azért is szükség lett volna, mert előtte a felperes, már mint „vállalkozó” szerepelt a produkcióban, két kutyáját biztosította. Maga a felperes is a produkciót tekintette a munkáltatójának, az alperestől csak a produkció elérhetőségét kérte el, a produkció biztosítójához fordult kártérítésért és a produkciót szólította fel a további kárának a megtérítésére. Az alperes csak azután lett a felperes munkáltatója, hogy a felperes megtévesztéssel rávette az alperesi ügyvezetőt a 2016. január 8-i igazolás aláírására, illetőleg azt követően, hogy a produkció a felperes kárigényét elutasította.

[18] A mentesülési okok kapcsán arra hivatkozott, hogy a forgatás helyszíne külső helyszín volt, melyet a produkció bérelt és alakított ki. Az alperesnek a helyszín kialakításában nem volt beleszólása, a produkció helyezte el az állatszereplőket az alagsorban. Nem felel meg a valóságnak azon ítéleti megállapítás, hogy az alperesnek lehetősége lett volna olyan sík helyszínt választani, ahol kevesebb esélye lett volna a baleset kialakulásának. A macskákat az antik tárgyakkal berendezett kastélyban nem lehetett volna elhelyezni, és nyílt területen sem volt megfelelő az elhelyezésük.

[19] A továbbiakban is fenntartotta, hogy a balesetet a felperes elháríthatatlan magatartása okozta. A felperes a forgatási nap előtt már tudta, hogy korhű ruhában kell majd macskákkal mozognia, a korhű ruhát a forgatási nap előtt felpróbálta, lehetősége volt, hogy abban különböző mozgásokat végezzen. Bár a forgatási napon a felperes maga érzékelte, hogy a ruha nem megfelelő, mégsem tagadta meg a feladat ellátását, valamint a baleset megtörténtét követően már macskával a kezében folytatta a feladat elvégzését a balesetveszélyes ruhában. Állította, hogy a munkaruhával kapcsolatban a felperes részletes munkavédelmi oktatást kapott (általánosat, illetve speciálisat az öltöztetők részéről). A felperes állítása szerint bár a ruha mérete nem volt megfelelő, azt az öltöztető nem korrigálta. A bizonyítási eljárás adataiból azonban éppen az állapítható meg, hogy a felperes volt az, aki bár érzékelte, hogy a ruha balesetveszélyes, nem ment vissza az öltöztetőkhöz, hogy a ruhát ráigazítsák. Hangsúlyozta, hogy a baleset megtörténtekor a felperes kezében nem volt macska. Amennyiben a felperes a ruhát az utasításoknak megfelelően viseli, elkerülhetővé vált volna a baleset. A felperes állítása szerint nem tudta és kizárólag a jelenet megkezdése előtt tudta meg, hogy az alagsorban vannak elhelyezve a macskák. Ezen előadását azonban az alperesi ügyvezető és tanú8 tanúvallomása, valamint a felperes személyes nyilatkozata is cáfolja.

[20] A beavatkozó fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára. Előadta, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 4. §-a alapján a bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése vagy a fegyelmi határozat, illetve az azokban megállapított tényállás nem köti. Megítélése szerint az elsőfokú eljárás során lefolytatott bizonyítás nem volt teljes körű és az elsőfokú bíróság nem megfelelő jogi következtetésre jutott. A beavatkozó az eljárás során elsődlegesen azt vitatta, hogy a felperes az alperes munkavállalója lett volna, másodlagosan azt állította, hogy az alperes az Mt. mentesülési okai alapján nem tartozik kártérítési felelősséggel. Hangsúlyozta, hogy a felperes balesetet megelőző 15 év alatt csak 4 év 99 nap szolgálati idővel rendelkezett, majdnem 11 évig volt feketén foglalkoztatva. Az alperesi vállalkozásnak a teljes fennállása alatt az alperes volt ügyvezetőjének feleségét leszámítva nem volt munkavállalója. tanú8 tanú is azt vallotta, hogy soha nem volt az alperes alkalmazottja. A felperes a kárigény érvényesítéséhez szükséges nyilatkozatot úgy kérte az alperesi ügyvezetőtől, hogy az csak és kizárólag a biztosítóhoz kell, máshol nem fogja felhasználni. A felperes először azt nyilatkozta, hogy nem létezik baleseti jegyzőkönyv és egyéb dokumentum, amellyel igazolni tudta volna, hogy ott járt a forgatás helyszínén, ezért volt szüksége az alperes nyilatkozatára, ez azonban nem igaz, mert vettek fel baleseti jegyzőkönyvet, amelyből – szabályszerűen eljárva – egy példányt kellett volna kapnia a felperesnek is. A baleseti jegyzőkönyvet sem az alperes vette fel. Amikor a beavatkozó

szembesítette a felperest azzal, hogy létezik baleseti jegyzőkönyv, a felperes úgy módosította korábbi nyilatkozatát, hogy azzal ő nem rendelkezik. A felperes először a produkcióval szemben terjesztette elő kártérítési igényét. Az alperes nem kötött a felperessel szerződést, nem jelentette be a felperest, nem biztosította a munkaruhát, a munkaruhával kapcsolatos problémákkal nem lehetett az alpereshez fordulni, nem az alperes székhelyén vagy telephelyén történt a baleset és munkavédelemi oktatást sem tartott a felperesnek. (pontosabban nem az alperes tartotta a munkavédelmi oktatást). Ezen túl az alperes munkahelyi baleseti jegyzőkönyvet nem vett fel és nem az alperes adta az utasításokat a forgatás helyszínén a felperesnek, melyre lehetősége sem volt.

[21] A felperes statisztaként volt foglalkoztatva. A gyártásvezető tanúvallomásaiban meghatározta a statiszta fogalmát, melynek a felperes pontosan megfelelt. Az öltöztetők tanúvallomása is azt támasztotta alá, hogy a felperest statisztaként foglalkoztatták és a munkahelyi baleseti jegyzőkönyv is ezt igazolja. Az alperesnek nem volt feladata a statiszták biztosítása és közvetítése. A közbenső ítéletben az elsőfokú bíróság nem indokolta meg, hogy miért jutott arra a következtetésre, hogy az atipikus foglalkoztatás megvalósult, az atipikus foglalkoztatásnak ellentmondó tanúvallomásokat és okiratokat az elsőfokú bíróság jogellenesen mellőzte. Amennyiben az alperes volt az atipikus foglalkoztató, akkor a felperes miért nem az alperest kereste meg először kártérítési igényével és miért nem az alperes vette fel a baleseti jegyzőkönyvet?

[22] Feltéve, de meg nem engedve, hogy az alperes atipikus munkáltatónak minősül, a baleset bekövetkezése az alperes ellenőrzési körén kívül esett, elháríthatatlan és előre nem látható volt. Nem életszerű az, hogy egy egyszemélyes Kft. akkora hatáskörrel bírjon, hogy meghatározza a forgatás helyszínét, illetve hogy a kötött forgatási helyszínen hova kerüljenek elhelyezésre a film kellékei. A vállalkozási szerződés 2.1. pontja szerint az alperes köteles volt a produkció utasításait maradéktalanul betartani, ennek megfelelően eljárni. Ez nyilvánvalóan elég komolyan behatárolja az alperes mozgásterét. Iratellenes az elsőfokú bíróság azon megállapítása, hogy az alperes döntött a forgatási helyszínekről. Az alperest annyiban kérdezték meg, hogy az állatok tárolására alkalmas-e a pince, melyet ő is alkalmasnak talált. Az, hogy volt-e bármilyen más helyiség a macskák tárolására, nem lehet tudni és ezt a bíróság sem vizsgálta. Mindezekre tekintettel az alperes az Mt. 166. § (2) bekezdés a) pontja alapján mentesül a kártérítési felelősség alól. E körben utalt a Munka Törvénykönyvének magyarázatára, mely szerint, ha a munkáltató alvállalkozóként teljesít és lehetősége sincs az ottani munkakörülmények befolyásolására, a munkavégzési hely nem sorolható az ellenőrzési körébe. Az ellenőrzési körbe azok a körülmények tartoznak, amelyekre a munkáltatónak befolyása van, az alperesnek nem volt befolyása a ruhafelelősökre, a forgatást irányító személyekre. A felperes a forgatás helyszínén nem is az alperes irányítása alatt dolgozott, a ruhát sem az alperes biztosította a felperes számára, és utasítást sem az alperes adott a ruha alakítására, kijavítására. Az alperesnek a macskákkal kapcsolatban volt egyedül utasításadási joga, azaz, hogy hogyan bánjanak szakszerűen az állatokkal. A baleset bekövetkezésekor nem volt a felperes kezében macska és nem azért szenvedett balesetet, mert macskát tartott a kezében, hanem azért, mert balesetveszélyes ruhában közlekedett és figyelmen kívül hagyta az utasításokat. A felperes a ruhájának balesetveszélyességét már nyílt, sík terepen való közlekedésekor észlelte, ennek ellenére nem tett semmit a veszély elhárítására. Utalt a Kúria Mfv.I.10.720/2015/4. számú döntésében foglaltakra, mely szerint

ha a baleset harmadik személy rendelkezése alatt lévő dolog miatt következett be, az ellenőrzési körön kívül esőnek minősül.

[23] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a szakszerű munkavédelmi oktatást a felperes megkapta, csak az abban foglaltakat nem tartotta be. A felperes elismerte azt, hogy a korhű kosztümös ruhája nem biztonságos, de nem tett eleget az utasításnak és nem ment vissza kijavíttatni vagy kicseréltetni azt. A produkció nyilatkozata szerint is a felperes nem tartotta be a biztonságos mozgáshoz, közlekedéshez szükséges szabályokat, lazán kezelte az előírásokat és szabályokat. Így a felperes megsértette az Mt. 54.§ (1) bekezdését, 60. § (1) bekezdését, különösen annak c) e) g) és h) pontjait. Állította, hogy a tanúvallomások igazolják, hogy a munkavédelmi oktatást megtartották, és a statisztaszervező cég feladata volt a statiszták munkavédelmi oktatása.

[24] A közbenső ítélet hatályon kívül helyezését a Pp. 221. § (1) bekezdésének sérelmére alapította, mert az elsőfokú bíróság jogszabálysértően járt el akkor, amikor a beavatkozó bizonyítási indítványának mellőzését az ítéletben nem indokolta meg. A beavatkozó a NAV megkeresésére tett indítványt, amelynek célja a felperes 2015. évi adóbevallásának a beszerzése volt arra figyelemmel, hogy a jogellenesen megszerzett jövedelem nem lehet irányadó a kártérítés megállapításakor. Ezen túl a bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének akkor, amikor nem utalt azokra az okokra, amelyek miatt valamely tény nem talált bizonyítottnak.

[25] A felperes csatlakozó fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására irányult oly módon, hogy a másodfokú bíróság állapítsa meg, hogy az alperest 100%-os kártérítési felelősség terheli, illetőleg a károsulti közrehatást 10%-ban állapítsa meg, az alperes kártérítési felelősségét pedig 90%-ban. Hivatkozásképpen előadta, hogy az alperes „feketén” foglalkoztatta a felperest és az elsőfokú bíróság a bizonyítás legcélravezetőbb módját választotta, amikor elsődlegesen a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok mérlegelésével állapította meg a tényállást a Pp. 193.§ alapján. A közokiratnak minősülő határozattal szemben az alperesnek, illetőleg az alperesi beavatkozónak kellett volna ellenbizonyítást eszközölnie, mely sikertelen volt. Az alperes a felperest balesetveszélyes helyszínen és fokozottan balesetveszélyes ruházatban utasította munkavégzésre úgy, hogy semmiféle munkavédelmi oktatást, de még csak figyelemfelhívást vagy tájékoztatást sem kapott. Az egyetlen személy, aki bármilyen tanáccsal látta el a felperest, az öltöztető volt, aki felhívta a figyelmet, hogy a ruha nagyon hosszú, balesetveszélyes, így ha azt tapasztalja, hogy nehezen tud benne járni, menjen vissza és feltűzik. Az öltöztető azonban nem az alperes munkavállalója. Az alperes tisztában volt a ruha balesetveszélyes jellegével, és azzal is, hogy abban lépcsőn kell az alagsorba le- és fel közlekedni. Az alperes nem tudta bizonyítani azt, hogy olyan tartalmú kioktatást adott volna a számára, hogy a ruhában, illetve a lépcsőn hogyan közlekedjen, ilyen kioktatást egyáltalán nem kapott. Így a kizárólagos és elháríthatatlan munkavállalói magatartás nem állapítható meg, miután a munkavédelmi oktatás elmaradásával az alperes is vétkezen közrehatott a baleset bekövetkezésében.

[26] Személyes meghallgatása alkalmával elmondta, hogy az öltöztetőnél jelezte, hogy a szoknya hosszú, úgy tudta csak hordani, hogy a derék részénél visszahajtották, de a súlya miatt fokozatosan csúszott le. Ez egyébként szemmel látható volt mindenki számára. Erre azt mondta az öltöztető, hogy próbálja meg viselni és ha nem jó, akkor menjen vissza. Ezt követte a smink 15-20 percig és ezek után próbált közlekedni, de csak úgy tudott, hogy két oldalt megfogta a ruháját és felemelte, amikor ment. Ezt követően jött a hívás, hogy menjenek le az alagsorba. A felperes ment elől és már az első lépcsőfoknál a cipő sarka a ruha alá fordult és elvesztette az egyensúlyát. A felperes tehát azonnal jelezte, hogy hosszú a szoknya, amit meg is próbáltak orvosolni, ezen túl pedig nem szabad akaratából indult el az alagsorba, hanem utasítást kapott erre nézve.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[27] Az alperes és a beavatkozó fellebbezése megalapozatlan, a felperes csatlakozó fellebbezése megalapozott.

[28] A másodfokú bíróság a tényállást azzal egészíti ki, hogy a felperes a egyéb érdekelt2-től 2.062.000.- forint kártérítésben részesült. A felperes kérésére az alperesi ügyvezető 2016. január 8-án kiállított egy igazolást, mely szerint a felperes a „játékfilm címe” című produkció forgatásán kiemelt statisztaként és állatgondozóként megbízásából dolgozott.

[29] Helytállóan hivatkozott a beavatkozó fellebbezésében a Pp. 4. § (1) bekezdésében foglaltak sérelmére. A per során vitatott volt a munkaviszonnyal összefüggés. A felperes azt állította, hogy az alperessel munkaviszonyt létesített, az alperes ezzel szemben egyrészt arra hivatkozott, hogy a felperes a produkcióval létesített munkavégzésre irányuló jogviszonyt, másrészt előadta, hogy vállalkozói jogviszony jött létre közöttük. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a 22.M.921/2017/13. számú tárgyalási jegyzőkönyvben a jogszabályoknak megfelelő bizonyítási kioktatást adott a peres feleknek, amikor arról tájékoztatta őket, hogy a felperesnek kell bizonyítani, hogy közte és az alperes között munkaviszony, vagy az Mt. hatálya alá tartozó jogviszony jött létre, míg az alperesnek kell bizonyítani, hogy a felek között vállalkozói jogviszony jött létre. Az elsőfokú bíróság tehát helytálló bizonyítási kioktatást adott a peres feleknek, ugyanakkor a közbenső ítéletében a másodfokú bíróság szerint nem megfelelően alkalmazta a bizonyítás Pp. 164. §-ában rögzített szabályát, mely szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el. Az elsőfokú bíróság a közbenső ítéletben rögzítette, hogy a kormányhivatal határozata, mely a felek közötti jogviszonyt szervezett munkavégzésnek minősítette – a Pp. 195. § (1) bekezdésére figyelemmel – közokiratnak minősül, ami teljesen bizonyítja a benne foglalt adatok, tények valóságát. Ugyanakkor ellenbizonyításnak a közokirattal szemben is helye van, így a kormányhivatal határozatában foglalt azon megállapítás megdöntése, mely szerint az alperes és a felperes között a perbeli napon munkaviszony állt fenn, az alperest terhelte.

[30] Ezzel a jogszabályértelmezéssel az elsőfokú bíróság eltért a korábban adott bizonyítási tájékoztatástól, de az egyébiránt sem felelt meg a Pp. 195.§-ának és a 4.§ (1) bekezdésének sem. A Pp. 195.§ (1) bekezdése szerint az olyan papír alapú vagy elektronikus okirat, amelyet bíróság, közjegyző vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül, a megszabott alakban állított ki, mint közokirat teljesen bizonyítja a benne foglalt intézkedést vagy határozatot, továbbá az okirattal tanúsított adatok és tények valóságát, úgyszintén az okiratban foglalt nyilatkozat megtételét, valamint annak idejét és módját. A közkeletű jogirodalmi osztályozás szerint a közokiratok rendeltetésüket tekintve ún. bizonyító közokiratok és az ún. rendelkező közokiratok lehetnek. A bizonyító közokiratok azok, amelyek bizonyító ereje kiterjed a bennük foglalt tények, nyilatkozatok és adatok megtörténtének, és azok tartalmi valódiságának közhiteles igazolására is (anyagi bizonyító erő pl. személyazonosító igazolvány, születési anyakönyv). A rendelkező közokiratoknak a bizonyító ereje ugyan nem terjed ki a közokiratban rögzített adatok, nyilatkozatok, megállapítások, intézkedések tartalmi valódiságának az igazolására, azt azonban ezek a közokiratok is közhitelűen és teljes bizonyító erővel igazolják, hogy a kiállítójuk az okiratban megjelölt helyen és időben a bennük foglalt, s meghatározott személyi vagy tárgyi körre vonatkozó adatot (pl. rendelkezést) közokiratba foglalta. A kialakult egységes felfogás szerint a hatósági vagy bírósági határozat, rendelkező közokirat, mert anyagi bizonyító ereje nem terjed ki a benne szereplő tények tartalmi valódiságára, azonban a hatósági/bírósági rendelkezés tartalmát, annak helyét, idejét közhitelűen bizonyítja. Így pl. a büntető ügyben hozott ítélet nem igazolja ugyan teljes bizonyító erővel a benne foglalt eseményeket, cselekvéseket, azt viszont igen, hogy a bíróság kit, mikor, s milyen bűncselekményért milyen büntetésre ítélt el, vagy milyen bűncselekmény vádja alól mentett fel (1/2004. számú BJE határozat).

[31] A perbeli esetben a kormányhivatal által hozott szervezett munkavégzésnek minősítő határozat nem minősült bizonyító közokiratnak, csak rendelkező közokiratnak, vagyis azt tanúsítja, hogy a kiállító kormányhivatal az okiratban megjelölt helyen és időben a felek közötti jogviszonyt szervezett munkavégzésnek minősítette. Ezért alaptalanul hivatkozott a felperes a Pp. 193.§-ra, az nem alkalmazható, mert a tényállást a közokirat nem bizonyítja. Helytállóan utalt a beavatkozó fellebbezésében a Pp. 4. § (1) bekezdésében foglaltakra, mely szerint a bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése vagy a fegyelmi határozat, illetve az azokban megállapított tényállás nem köti. Erre tekintettel a másodfokú bíróság szerint a felek közötti jogviszonyt szervezett munkavégzésnek minősítő közigazgatási határozat önmagában nem igazolta a munkaviszony fennállását, és nem is fordította meg a bizonyítási kötelezettséget és terhet, a felperesnek kellett bizonyítania a munkaviszonnyal összefüggés körében, hogy az alperessel munkaviszonyt létesített. A közigazgatási eljárás iratanyagát és az abban lefolytatott bizonyítást azonban helytállóan vette figyelembe az elsőfokú bíróság.

[32] Az elsőfokú bíróság a szükséges, egyben elégséges bizonyítást lefolytatta, a bizonyítékokat egyenként és összességében, megfelelően értékelte, ezért az eltérő jogértelmezés a bizonyítás eredményét nem befolyásolta. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok helytálló és okszerű mérlegelésével jutott arra a meggyőződésre, hogy a felek között munkaviszony létesült. Ezt támasztja alá, hogy a felperes az alperessel állapodott meg a munkavégzésben, a munkakörben és a bérben, a bért az alperes fizette meg a részére. Az alperesi ügyvezető többször is elmondta személyes meghallgatása alkalmával, hogy a forgatási nap reggelén ő mutatta meg a felperesnek és a másik munkatársnak, hogy merre

találhatók az öltözők, kik a rendezőasszisztensek és hol vannak a macskák. Valamennyi tanú vallomása alátámasztotta, hogy a felperest ténylegesen nem statisztaként alkalmazták, hanem a feladata az volt, hogy segítsen az állatok koordinálásában. Az, hogy maga a felperes, de a tanúk is esetleg a nem pontos elnevezést használták, jelentőséggel nem bír, a tényleges munkaköri feladatokat kellett figyelembe venni. A felperesnek az volt az elsődleges feladata, hogy az állatok koordinálását segítse, ezt azonban csak úgy tudta megvalósítani, ha maga is beöltözik korhű öltözékbe, annak biztosítása végett, hogy ha véletlenül szerepel a filmben, akkor onnan ne tűnjön ki. Az alperesi ügyvezető maga mondta el, hogy „normális esetben ez úgy működik, hogy a statiszta szervezők rendszerébe regisztrálni kell a statisztákat, egy portfóliót kell készíteni és ebből az adatbázisból kerülnek kiválasztásra statiszták, majd egy alkalmi munkavállalói jogviszony jön létre a statiszták és a statisztaszervező cég között. Annak érdekében azonban, hogy időt nyerjünk, illetve ez a kiválasztási procedúra ne akadjon el és ne akadályozza meg azt, hogy esetleg a felperes vagy tanú8 ne tudjon a produkcióban részt venni, figyelemmel arra is, hogy én már megígértem nekik, hogy jöhetnek és megígértem azt is, hogy ezért kapnak pénzt, illetve jelezték, hogy a felperes nehéz helyzetben van, ezért úgy döntöttem, hogy egy mellékágon úgymond belököm őket, és így nem kellett átesniük ezen a kiválasztási procedúrán. Figyelemmel arra, hogy sem időm, sem energiám nem volt arra, hogy ezt a statisztaszervezőkön keresztül bonyolítsam le, ezért átvállaltam azt, hogy adok nekik 20.000.- forintot, illetve nem akartam és nem is tudtam volna többet foglalkozni ezzel az üggyel és konfliktust sem akartam a gyártásvezető, a statisztaszervező és köztem a produkcióban ezzel az egészszel kapcsolatban”. (22.M.921/2017/13. számú jegyzőkönyv 5-6. oldal). Az alperesi ügyvezető elismerte, hogy ő állapotodott meg a felperessel a munkavégzésben, amikor a felperes megérkezett a forgatási helyszínre, megmutatta neki az öltözőket, azt, hogy kik a rendező asszisztensek, és hol vannak a macskák. Elismerte azt is, hogy utasítást adhatott a felperesnek, hogy merre menjen le, hogyan fogjon meg macskát, és ő fizette ki a munkabérét is. Egyezően adták elő a gyártásvezetővel, hogy a produkció megkérte az alperest, hogy biztosítson állatokhoz értő statisztákat és az volt a megállapodás kettőjük között, hogy az alperesi ügyvezető fizet a felperesnek.

[33] Mindezek alapján helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a munkavégzésre irányuló jogviszony a felperes és az alperes között létesült: az alperesi ügyvezető ajánlott a felperesnek munkát, a jogviszonyt az alperes ügyvezetője létesítette a felperessel, ő mondta el a felperesnek a feladatokat, melytől független kérdés, hogy a filmforgató cég munkatársai is instruálták. A felek megállapodtak a munkakörben, az egy napos munkavégzésben és a munkabérben. Ezen túl az alperes fizette ki a felperes munkabérét, a felperes feladata pedig az alperes tevékenységi körébe tartozott.

[34] Az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette, hogy a felek között a munkavégzésre irányuló jogviszony jellege tekintetében megállapodás nem volt, így nem tárgyaltak arról a felek, hogy a felperes munkaviszony vagy egyéb polgári jogi jogviszony (megbízási, vállalkozási jogviszony) keretében látja el a feladatokat. Ezért a másodfokú bíróság szerint a tényleges munkavégzés alapulvételével kellett megítélni a jogviszonyt. A felperes foglalkoztatására függő jogi viszonyban, önállótlan munkavégzés keretében került sor. A felperes meghatározott munkavégzési helyen, meghatározott időben az alperes és a produkció által biztosított munkaeszközökkel, az alperes és a produkció utasítása szerint volt köteles munkavégzésre. A felperes nem a munkavégzéssel elérhető eredmény teljesítésére szerződött, hanem egy adott munkakör – állatgondozó koordinátori feladatok – ellátására, feladata volt az

állatok jelenetbe juttatása és felügyelete, koordinálása, a statiszták segítése az állatokkal kapcsolatban.

[35] Önmagában annak, hogy a felperessel a korábbi forgatási napon, amikor a kutyáit bérbeadta, milyen jogviszony létesült, azért nem volt jelentősége, mert abban az esetben nem személyes munkavégzésről volt szó. Ugyancsak irreleváns, hogy egyes tanúk (pl. tanú11) miként vélekedtek a jogviszonyról. Annak sem volt jelentősége, hogy az alperes és a produkció együtt utasította a felperest, az alperes a macskákkal kapcsolatban, a produkció pedig a ruhával, sminkkel és a jelenettel kapcsolatban. Az, hogy a munkáltató mellett a munkáltatóval polgári jogi jogviszonyban álló más személy is utasításadási jogkörrel bír a munkavégzés felett, nem cáfolja a munkaviszonyt és a munkáltató személyét sem.

[36] Az, hogy a produkció a felperes kárát részben megtérítette, nem a munkaviszonnyal összefüggés, hanem a kár összege tekintetében bír jelentőséggel. Nem mellőzhető annak értékelése sem, hogy írásbeli szerződés hiányában maga a felperes sem tudta, hogy kivel létesült a jogviszonya, mely körülmény nem értékelhető a hátrányára.

[37] Az alperes és a beavatkozó fellebbezése alaptalan az ellenőrzési kör hiánya és a kárfelelősség alóli mentesülés tekintetében. Az elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott a munkáltatónak a munkavállalója egészségi állapotában bekövetkezett károkért fennálló felelőssége egyes kérdéseiről szóló 1/2018. (VI. 25.) KMK véleményre, mely szerint a munkáltató ellenőrzési körébe tartozik a feladatainak ellátása, az ezzel összefüggő személyi magatartás, a munka megszervezése; a termeléshez (munkavégzéshez) szükséges anyag, felszerelés, berendezés, energia tulajdonsága, állapota, mozgatása, működése, általában a termelés kockázata. Általában a munkáltató ellenőrzési körébe tartozik a telephelyen (székhelyen, stb.) kívül végzett munka kijelölt, körülhatárolt helyszíne, ideértve annak adottságait; a munkavégzés tárgyául szolgáló dolog, növény, állat, talaj, valamint a munkáltató által üzemben tartott, vagy ténylegesen használt járművel, annak a munkáltató által megbízott vezetője magatartásával, mulasztásával összefüggő körülmény. Alaptalanul hivatkozott arra az alperes, hogy önmagában a telephelyen kívüli munkavégzés miatt a bekövetkezett kár az alperes ellenőrzési körén kívül esik. A következetesen érvényesülő bírói gyakorlat szerint önmagában a munkáltató telephelyén kívül végzett munka vagy szolgáltatás ellátása nem eredményezi a kár ellenőrzési körén kívüli bekövetkeztét (EBH2016. M.9.). A perbeli esetben a bizonyítási eljárás adatai alapján megállapítható, hogy az alperesi ügyvezető és a gyártásvezető megbeszélték, hogy hol kerülnek elhelyezésre a macskák, a munkavégzésre egy körülhatárolt helyszínen került sor, a munkavégzés helyszínének kialakítására az alperesnek egyértelműen volt befolyása. A felperes és tanú8 tanú elmondta, hogy az alperesi ügyvezető mondta meg, hogy melyik lépcsőn kell majd lemenni, az azonban nem bizonyított, hogy a helyszínt bejárták volna. Ezentúl az alperes nem győződött meg arról, hogy a felperes által viselt jelmez megfelelő volt, alkalmas-e a biztonságos munkavégzésre. A felperest nem lehetett volna elengedni munkát végezni anélkül, hogy ellenőrizték, hogy a balesetveszélyes korhű ruhában tud-e járni a lépcsőn, az biztosan megfelelő-e. A botlásveszélyt fokozta az átlagos személyek számára ismeretlen korhű ruha és a magassarkú cipő, továbbá a lépcső. Mindezek alapján megállapítható, hogy az alperes a biztonságos munkavégzéshez szükséges irányítást, tájékoztatást és ellenőrzést nem gyakorolta, a

veszélyeket nem hátrította el, a munkakörülményekkel – téves jogi álláspontja folytán – nem is törődött, megsértette az Mvt. 54. § (1) és (7) bekezdését.

[38] A másodfokú bíróság észlelte, hogy az elsőfokú bíróság nem tájékoztatta a feleket a vitatott munkavédelmi oktatás tekintetében a bizonyítási kötelezettségről és teherről, ezért azt a másodfokú eljárásban pótolta. A másodfokú bíróság az 5. számú végzésben tájékoztatta a peres feleket arról, hogy az alperesnek kell bizonyítania, hogy a felperest ki, mikor és milyen tartalommal részesítette munkavédelmi oktatásban. A felek e vonatkozásban a másodfokú eljárásban nyilatkozatokat, valamint az alperes és a beavatkozó bizonyítási indítványokat tettek, de azok nem voltak alkalmasak a jogszabály szerinti munkavédelmi oktatás alátámasztására. Az alperes a közigazgatási és a peres eljárásban is úgy nyilatkozott, hogy mivel nem ő volt a munkáltató, ezért a részéről nem részesült a felperes munkavédelmi oktatásban. A beavatkozóval egyezően azt állította, hogy a produkció nyújtott a felperesnek munkavédelmi oktatást és e tekintetben a bizonyítási eljárás iratanyagára hivatkozott, valamint a rendezőasszisztens és az öltöztetők vezetőjének tanúkénti meghallgatását indítványozta. A másodfokú bíróság szerint az alperes a munkavédelmi oktatás megtörténte vonatkozásában a rá háruló bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, és az általa, valamint a beavatkozó által a másodfokú eljárásban előadottak, valamint az indítványozott tanúmeghallgatások a munkavédelmi oktatás igazolására alkalmatlanok. A közigazgatási eljárásban felhívták a egyéb érdekelt2.-t, hogy hozza magával a munkavédelmi oktatási naplót és a munkavédelmi oktatási tematikát, továbbá a sérülési naplót is. A közigazgatási eljárásban meghallgatták a produkció jogi képviselőjét, aki ugyan valóban úgy nyilatkozott, hogy tudomása szerint részesült a felperes munkavédelmi oktatásban és ennek kapcsán elmondta, hogy egy általános munkavédelmi oktatás történt a díszletek között történő mozgásról, tartózkodásról, de hogy ki tartotta és milyen személyi körben, azt nem tudta megmondani. A gyártásvezetőre hivatkozott, aki e vonatkozásban több információval bír. A jegyzőkönyvben rögzítésre került, hogy a munkavédelmi oktatásról a felperes által aláírt dokumentum nincs. A gyártásvezető tanúvallomásaiban elmondta, hogy a statisztáknak a statisztaszervező cégek tartották az oktatást, a felperes részére azt az alperesi ügyvezetőnek kellett volna megtartania. A tanú vallomásából az is egyértelműen megállapítható, hogy a felperesnek nem volt semmilyen dokumentuma, nem részesült munkavédelmi oktatásban (22.M.921/2017/25. számú jegyzőkönyv). Az öltöztetők általános tájékoztatása a ruha viseléséről és a munkavédelmi oktatás nem azonos.

[39] Az Mt. 51.§ (4) bekezdése a munkáltató alapvető kötelezettségei között szabályozza, hogy a munkáltató biztosítja az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeit. A biztonságos munkavégzés érdekében a munkavédelmi oktatásra nézve a jogszabályok kógens előírásokat tartalmaznak. Az Mvt. 55. § (1) bekezdése előírja, hogy a munkáltatónak oktatás keretében gondoskodnia kell arról, hogy a munkavállaló munkába álláskor, munkahely vagy munkakör megváltozásakor, valamint az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek változásakor, munkaeszköz átalakításakor vagy új munkaeszköz üzembe helyezésakor, elsajátítsa és a foglalkoztatás teljes időtartama alatt rendelkezzen az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés elméleti és gyakorlati ismereteivel, megismerje a szükséges szabályokat, utasításokat és információkat. Az oktatást rendes munkaidőben kell megtartani, és szükség esetén időszakonként - a megváltozott vagy új kockázatokat, megelőzési intézkedéseket is figyelembe véve - meg kell ismételni. Az oktatás elvégzését a tematika

megjelölésével és a résztvevők aláírásával ellátva írásban kell rögzíteni. Ezzel összefüggésben tartalmazza az Mvt. 60. § (1) bekezdése, hogy a munkavállaló csak a biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban, a munkavédelemre vonatkozó szabályok, utasítások megtartásával, a munkavédelmi oktatásnak megfelelően végezhet munkát. Emellett az Mvt. 51. § (2) bekezdése előírja, hogy ahol veszély fenyeget, egyedül munkát végezni nem szabad, és ilyen helyre csak erre is kiterjedő oktatásban (55. §) részesült munkavállalók léphetnek be.

[40] Az egyedi utasítások és tájékoztatások, az öltöztetők ruha viselésére vonatkozó tájékoztatása és a rendezőasszisztens utasításai nem azonosak a munkavédelmi oktatással, ezért az erre vonatkozó, a jogvita elbírálásához szükségtelen bizonyítási indítványt a másodfokú bíróság a Pp. 3.§ (4) bekezdése alapján mellőzte. Az öltöztetők egyébiránt tanúvallomásukat megtették, a vezetőjük meghallgatása erre tekintettel is szükségtelen.

[41] A munkavédelmi oktatást az alperesnek kellett volna megtartania. Téves az az alperesi hivatkozás, hogy az alperes nem tarthatott volna oktatást a forgatás helyszínén, ez éppen ellentmond a jogszabályoknak: az alperesnek kötelessége lett volna munkaidőben, a munkába álláskor munkavédelmi oktatást tartani a felperesnek, melyet egyébiránt megbízott útján is megtehetett volna. A munkavédelmi oktatás helyszínét a jogszabály nem határozza meg, de annak ki kell térnie mindenre, ami a biztonságos munkavégzéshez szükséges. Így a munkavédelmi oktatásnak nem csak a ruha viselését kellett volna tartalmaznia, hanem az adott munkakör ellátásához szükséges egyéb ismereteket, így az állatokkal való bánásmódot, de a helyszínen való közlekedést is.

[42] A ruha viselése és a munkavédelmi oktatás ugyan két különböző dolog, de a ruha megfelelőségének, balesetmentességének, az abban való mozgás ellenőrzése, mint a biztonságos munkavégzés egyik lényeges feltétele ugyancsak az alperes felelősségi körébe tartozott.

[43] Mindezekre tekintettel helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes az eset egyéb körülményei alapján sem mentesülhet, mert nem álltak fenn az Mt. 166.§ (2) bekezdés a) és b) pontjában foglalt együttes és kógens jogszabályi feltételek. Az alperesi ügyvezető végig azzal védekezett, hogy nem volt ráhatása a felperes munkavégzésére, ruhájára, munkavégzés körülményeire, de ez kizárólag az ő mulasztása, tekintettel arra, hogy munkáltatóként a munkát neki kellett volna az összehangolt munkavégzésre is tekintettel megszervezni, biztosítani a biztonságos munkavégzés körülményeit. A másodfokú bíróság kiemeli, hogy az alperes és a beavatkozó nem hivatkozhat alappal az alperes mentesülése érdekében olyan körülményekre, amelyek az alperes mulasztásából erednek, így arra, hogy az alperes a jogszabályi bejelentési kötelezettségeit nem teljesítette, a felperessel nem kötött szerződést, nem biztosított neki munkaruhát, munkavédelmi oktatást nem tartott, baleseti jegyzőkönyvet nem vett fel.

[44] Ugyanakkor a másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság kármegosztásra vonatkozó döntésével. Kármegosztás az Mt. 167.§ (2) bekezdése szerint akkor alkalmazható, ha a kár egy részét a munkavállaló vétkes magatartása okozta. A másodfokú bíróság mindenekelőtt észrevételezi, hogy a felek kármegosztásra kifejezetten nem hivatkoztak. A beavatkozó 2020. szeptember 1-jei beadványában legfeljebb érintőlegesen hivatkozott kármegosztásra, de erre vonatkozó kifejezett nyilatkozata nem volt, alapvetően a 2. oldal utolsó bekezdésében is mentesülésre hivatkozott, arra tekintettel, hogy a munkavállaló kizárólagos és elháríthatatlan magatartása okozta a balesetet, ezentúl BH-k kerültek feltüntetésre, de a beavatkozó ezzel kapcsolatosan további tényállításokat nem tett. Bár az elsőfokú bíróság több alkalommal adott bizonyítási kioktatást, egyik alkalommal sem érintette a kármegosztást.

[45] A másodfokú bíróság szerint e körben is teljeskörűen lefolytatták a bizonyítást, a felek általános nyilatkozatai e tekintetben is értékelhetőek. A másodfokú bíróság nem értett egyet azzal, hogy a felperes magatartása a mindennapi élettapasztalatot kirívóan figyelmen kívül hagyó munkavégzés lett volna. A perbeli esetben a felperes első alkalommal végzett munkát az alperesnél számára ismeretlen korhű jelmezben és környezetben, a helyszín ismerete nélkül. A felperes korábban nem volt statisztá, korábban nem viselt korhű ruhát magassarkú cipővel és nem ismerte a lépcsőt és az alagsort, valamint a forgatási helyszínt sem. A baleset rögtön a lépcső tetején következett be. A felperes a munkavégzéshez szükséges tájékoztatást, irányítást nem kapta meg, így azt sem tudta megfelelően megítélni és felmérni, hogy a ruha megfelelő lesz-e vagy sem, tud-e majd benne járni a lépcsőn, mert a helyszínt sem ismerte, és az általános ismeretei is hiányoztak a munkavégzéshez. Az öltöztetők tanúvallomásukban általános nyilatkozatokat tettek, hogy miket szoktak elmondani a statisztáknak, de az, hogy konkrétan mi és hogyan hangzott el, nem lehetett megállapítani. A felperes állította, hogy jelezte, hogy a ruha nagy, amire azt mondták neki, hogy próbálja meg viselni, és ha nem jó, akkor menjen vissza. Teljesen életszerű, hogy a felperesben késztetés volt arra, hogy a jelzésére már visszahajtott, de továbbra is fokozatosan lecsúszó, kényelmetlen ruhában is teljesítse a feladatát. Nem alkalmazható kármegosztás, ha a munkavállaló a megfelelő ismeretek hiányában nem tudta felmérni a jelmez balesetveszélyességét, azért az adott helyzetben általában elvárható gondossági kötelezettségét nem sértette meg.

[46] A beavatkozó alaptalanul sérelmezte az indokolási kötelezettség megsértését. A következetesen érvényesülő bírói gyakorlat szerint önmagában az indokolási kötelezettség megsértése nem állapítható meg amiatt, hogy a levont jogkövetkeztetéssel a fél nem ért egyet (Mfv. II. 10.169/2017/5). A bíróságoknak a határozatukat a szükséges mértékben kell megindokolniuk, amelynek körét az adott ügy jellege és az eljárás során tisztázásra váró körülmények terjedelme határozza meg (Mfv.I.10.137/2017/5). Az, hogy a fél számára esetlegesen az indokolás nem meggyőző, nem a jogi indokolási kötelezettség megsértése körében sérelmezhető, hanem az anyagi jogszabályhely megsértése és annak megfelelő értelmezése körében. (Mfv.III.10.260/2019/5., Kfv.VII.38.374/2019/6.).

[47] Ugyancsak alaptalanul hivatkozott a beavatkozó a bizonyítási indítvány mellőzésére. A felperes 2015. évi jövedelme a kár összegszerűsége tekintetében lehet releváns, a jogalap tekintetében jelentőséggel nem bír. Az elsőfokú bíróság a Pp. 213.§ (3)

bekezdése szerint meghozott közbenső ítélettel a jog fennállását állapította meg. A jogszabály rendelkezése szerint ilyen esetben a tárgyalás a követelés összegére (mennyiségére) vonatkozóan csak a közbenső ítélet jogerőre emelkedése után folytatható.

Záró rész

[48] A másodfokú bíróság a fellebbezést a régi Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[49] A közbenső ítélet elleni fellebbezést a Pp. 233.§-a kizárja.

Budapest, 2021. szeptember 16.

dr. Vajas Sándor s.k.
dr. Kovács Edit s.k.
a tanács elnöke
bíró

dr. Kulisity Mária s.k.

előadó bíró